

Riktlinjer för bidrag och ersättningar från viltskademedlen

Nedanstående riktlinjer gäller endast för bidrag och ersättningar ur viltskademedlen. Riktlinjerna är ett komplement till Viltskadeförordningen (2001:724). För Jordbruksverkets bidrag kan andra riktlinjer gälla

Innehåll:

- Bidrag till förebyggande åtgärder
- Ersättning för rovdjursangripna tamdjur

Bidrag till förebyggande åtgärder

Hos Länsstyrelsen kan man söka bidrag till åtgärder för att förebygga rovdjursskador. Bidrag kan för närvarande sökas från två olika finansierare, beroende på om marken är klassad som betesmark eller ej:

- *Ansökan för utvald miljö*, med medel från Jordbruksverkets Landsbygdsprogram. För att ansöka om stängselbidrag för utvald miljö krävs det att marken som ska stängslas klassas som betesmark enligt Jordbruksverkets definitioner, dvs att den är blocklagd. För mer information om kontakta Länsstyrelsen: Enheten för Landsbygd och Näringsliv, tel. 019-193529. Observera att nedanstående riktlinjer ej gäller bidrag för utvald miljö.
- *Ansökan om bidrag för förebyggande av viltskada*, från Naturvårdsverkets viltskademedel. Från viltskademedlen kan man få bidrag för rovdjursavvisande stängsel på mark som ej är blocklagd, tex små betesmarker samt skogsbete. För mer information kontakta Länsstyrelsen: Enheten för Art, Vilt och Miljö, tel. 019-193877.

Rovdjursavvisande stängsel

Det vanligaste sättet att skydda sina tamdjur är att sätta upp ett rovdjursavvisande stängsel. För att stängslet ska godkännas som rovdjursavvisande ska det uppsatt enligt Viltskadecenters riktlinjer ("*Stängsel för att förebygga skador från rovdjur*" 2012-2), och besiktat av länsstyrelsens besiktningsman.

- Schablonbidrag om 50 kr/stängselmeter lämnas för uppsättning av nytt rovdjursavvisande stängsel.
- Halverat schablonbidrag kan lämnas för komplettering av befintligt stängsel.
- I övriga fall, t.ex. stängsling runt bigårdar, lämnas bidrag mot kvitto på kostnader upp till 50 kr/stängselmeter.
- Bidraget är ej beroende av om djurhållaren lejt arbetet eller utfört det själv.

Ansökningar gällande medel till förebyggande åtgärder hanteras under hela året. Utbetalning sker med 75 % i samband med att beslut fattas. Resterande 25 % av bidraget betalas ut efter att stängslet besiktats och godkänts.

Får och get

Bidrag till förebyggande åtgärder lämnas då besättningen består av minst 10 tackor/getter, samt som skydd för mindre besättningar av utrotningshotade lantraser.

Normalt lämnas bidrag enligt följande prioriteringsordning:

1. Besättningar som har haft angrepp av rovdjur vid minst ett tillfälle under det senaste året.
2. Besättningar belägna i områden med stationär varg
3. Besättningar utanför område med stationär varg.

Nöt och häst

Skador på nöt är sällsynt och skador på häst extremt sällsynt. Bidrag till förebyggande åtgärder lämnas därför endast i särskilda fall, eftersom kostnaden vanligen inte kan anses stå i rimlig proportion till risken för skada. Bidrag ges då endast för att täcka stängsling av en mindre del av betesmark. Särskilda fall kan vara då besiktning visat att ett angrepp på nöt eller häst redan kan ha skett, eller då besättningar av utrotningshotade lantraser av nöt och häst behöver skydd. Andra fall kan vara nöt- eller hästuppfödare som har dräktiga eller nyss födda djur ute på bete. Då kan bidrag lämnas till elstängsel kring en liten fälla för kalvning och fölning.

Akutåtgärder

I akuta situationer kan Länsstyrelsen bidra med att sätta upp ett så kallat "akutstängsel", ett elnät som snabbt går att sätta upp, eller ett så kallat "lapptyg", en lina med tygremsor. Detta är kortsiktiga åtgärder som sker genom utlåning av materiel i avvaktan på att permanent skydd anskaffas. Om djurhållaren väljer att sätta upp elnät ska han eller hon få tydlig information om nackdelen med detta (t.ex. risk att djur fastnar i dem) samt information om att elnäten ska återlämnas till Länsstyrelsen inom fastställd tid. Länsstyrelsen bistår också med att lämna råd och information om övriga åtgärder, t.ex. ljud- och ljusskrämmor.

Boskapsvaktande hundar

Länsstyrelsen kan bevilja bidrag till hundar som vaktar boskap, under förutsättning att rätt typ av hund väljs och att det sker enligt de riktlinjer som tagits fram av Viltskadecenter. Bidrag lämnas med högst 10 000 kr.

Villkor och förutsättningar, bidrag

- Elstängslet ska sättas upp på angiven fastighet på mark som utnyttjas under minst fem betessäsonger framöver. Om djurhållaren inte själv äger den mark som är aktuell för stängsling ska sökanden bifoga en kopia av arrendekontrakt eller jämförbart avtal som visar att djurhållaren har rätt att låta sina djur beta marken under minst fem betessäsonger.
- Stängslet ska sättas upp så att avsedd funktion uppnås, enligt Viltskadecenters rekommendationer. Det innebär bland annat att det inte har luckor nertill, där varg eller lo kan ta sig in. Det är även viktigt att stängsla mot vatten för att förhindra att rovdjuren tar sig in i hägnen den vägen. I övrigt bör Viltskadecenters och tillverkarens/säljarens rekommendationer vara vägledande. Råd angående uppsättningen kan inhämtas i förväg från Länsstyrelsens besiktningsmän, samt från Viltskadecenter.
- Normalt ska stängsling av det hägn som bidrag lämnats för hinnas med under en betessäsong. Endast i undantagsfall medges bidrag till omfattande stängslingsarbeten som sträcker sig över mer än ett år. Att tänka på är att rovdjursstängsel sätts runt om hela betet och att mindre fällor innanför dessa byggs med enklare konventionella stängsel.
- Anmälan om besiktning sker till utsedd besiktningsman inom utsatt tid enligt beslut om utbetalning.
- Tillsyn och skötsel av bidragsbeviljat stängsel ansvarar sökanden för. Brister i stängslets funktion kan innebära att ersättning inte beviljas för eventuella framtida skador på tamdjur orsakade av rovdjur.
- Om bidraget inte nyttjas för avsett ändamål eller om sökande i något väsentligt avseende inte följer villkoren i övrigt för bidraget, förfaller rätten till det. Återbetalning av hela eller del av bidraget kan då bli aktuellt.
- Länsstyrelsens besiktningsmän besiktar och godkänner uppsatta rovdjursstängsel och kontrollerar under åren att stängslen uppfyller uppställda krav. Besiktningsmännen kan också ge råd om uppsättningen. Den sökande har huvudansvaret för uppsättningen, oavsett om sker av sökanden själv eller av anlitad person.
- Länsstyrelsen ersätter ej kostnader som uppkommit vid oförutsägbara händelser, t.ex. då stängselaggregatet slagits ut av åskväder, eller då vilda djur eller väderförhållanden orsakat skador på stängslet. Sådana kostnader täcks av brukaren och dennes försäkring.
- I beslut om utbetalning av bidrag framgår vad följden blir om man inte fullföljer åtagandet, t.ex. om brukaren avslutar djurskötseln innan åtagandetiden om fem år går ut.

Ersättning för skador orsakade av rovdjur

Hos Länsstyrelsen kan du söka ersättning för skador på tamdjur orsakade av rovdjur. Länsstyrelsen följer normalt Viltskadecenters generella rekommendationer när det gäller ersättningarnas storlek för olika djurslag som angripits av ersättningsberättigade rovdjur (*”Rekommenderade priser på får, lamm och nötkreatur som dödas och skadats av stora rovdjur, samt ersättningar för merarbete i samband med skador”*, VSC 2012). I ersättningen inkluderas livdjursvärdet och avelsvärdet hos angripna djur, samt kostnad för merarbete som angreppet orsakat. Länsstyrelsen är beredd att mot kvitton lämna ytterligare ersättning för indirekta kostnader till följd av angreppet. Det kan handla om veterinär- och medicinkostnader, klippningskostnader samt kostnader för borttransport och destruktion av de döda djuren.

Den som drabbats av skada orsakat av ett rovdjur ska utan dröjsmål anmäla detta till Länsstyrelsen. Viltskador ska alltid besiktigas av Länsstyrelsens besiktningsmän. Ansökan om ersättning ska vara inkommen inom tre månader efter det att skadan inträffat.

Villkor och förutsättningar, ersättningar

- Vid angrepp i hägn där Länsstyrelsen lämnat bidrag till rovdjursavvisande stängsel betalas ersättning ut i de fall stängslet vid besiktningen uppfyller Viltskadecenters rekommendationer.
- Vid angrepp i hägn utan godkänt rovdjursavvisande stängsel ersätts skador alltid vid ett första angrepp.
- Vid upprepat angrepp i hägn utan godkänt rovdjursavvisande stängsel ersätts skador inom en begränsad tid, om rimliga akuta förebyggande åtgärder har vidtagits i samarbete med Länsstyrelsen.
- Om den drabbade djurägaren inte satt upp rovdjursavvisande stängsel kring sina får/getter, trots tidigare angrepp lämnar Länsstyrelsen ersättning endast om det finns särskilda skäl. Detta gäller även då den drabbade djurägaren inte åtgärdat sådant som besiktningsmannen påpekat.
- Ersättning för dödade eller skadade tamdjur lämnas även i de fall en brukare ansökt om ersättning för rovdjursavvisande stängsel men fått avslag.

Övriga skador

Stora rovdjur kan ibland skrämra nötboskap och hästar så att de skadas och/eller har sönder stängsel och flyr från betesmarken. De kostnader i form av merarbete m.m. som en sådan händelse orsakar betraktas som en form av viltskada och kan ersättas under förutsättning att händelsen omgående anmäls till Länsstyrelsen och besiktningen styrker att skadan orsakas av rovdjur.